

YALOVA ÜNİVERSİTESİ

Açık Bilim ve AÇIK ERİŞİM

Öğr. Gör. Ramazan YENER

<https://orcid.org/0000-0002-3894-7406>

OPEN ACCESS (Açık Erişim)

- Açık Bilim Nedir?
- Açık Erişim Nedir?
- YÖK'ün Beklentileri ve Yapılan Çalışmalar
- Niçin Açık Erişim
- Açık Erişim Sağlama Yolları

Gold OA (Altın Yol)

Green OA (Yeşil Yol)

- Kurumsal Açık Erişim Arşivi Neleri Kapsar?
- DOI
- ORCID
- Telif Hakkı
- Üst Veri
- D-SPACE

AÇIK BİLİM

Bilimin; yayınların, araştırma verilerinin, laboratuvar notlarının ve diğer araştırma süreçlerinin ücretsiz erişilebildiği, araştırmanın yeniden kullanımı, dağıtımı ve üretilmesine izin veren koşullarla, diğer araştırmacıların birlikte çalışabileceği ve katkıda bulunabileceği şekilde yapılmasıdır.

Açık Erişim

- Bilimsel literatürün İnternet aracılığıyla finansal, yasal ve teknik bariyerler olmaksızın, erişilebilir, okunabilir, kaydedilebilir, kopyalanabilir, yazdırılabilir, taranabilir, tam metne bağlantı verilebilir, dizinlenebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir olması'dır. (BOAI, 2013)
- “Ücretsiz, hemen, sürekli, çevrimiçi erişim”

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 'nun Açık Bilim ve Açık Erişim Konusunda Kurumlardan Beklentileri

- 1- Rektör ya da Rektör Yardımcısı öncülüğünde Komisyon Kurulması
- 2- Üniversite tarafından yapılan çalışmaların ve Akademik Açık Arşivdeki yayın sayılarının 6 aylık periyotlarla YÖK'e rapor edilmesi
- 3- Açık Bilim ve Açık Erişim Farkındalığı Toplantılarının Düzenlenmesi
- 4- UA standartlarda Açık Akademik Arşiv Sisteminin Kurulması
- 5- Akademik Arşiv Sorumlusu olarak bir Kütüphanecinin belirlenmesi
- 6- Açık Bilim Politikasının Hazırlanması
- 7- Handle Üyeliğinin Yapılması (Satınalma)
- 8- UA Harmanlama ve Listeleme Sistemlerinden birine kayıt (DSPACE) (OPRNAIRE/RoarMAP...)
- 9- ORC-ID Kayıtlarının yapılması

Biz Neler Yaptık?

1- Rektör Yardımcısı Öncülüğünde Açık Bilim ve Açık Erişim Komisyonu Kuruldu

Açık Bilim ve Açık Erişim Komisyonu Üyeleri

- Prof.Dr.Derya GÜROY (Başkan)
- Dr.Öğr.Üyesi Mehmet DİREK (Üye)
- Dr.Öğr.Üyesi Uğur Bekir DİLEK (Üye)
- Öğ.Gör.Hasan Alp ULUDERE (Üye)
- Öğr.Gör.Ramazan YENER (Üye)
- Araş.Gör.Dr.Güler GÜNEŞ ASLAN (Üye)
- Kütüphane ve Dok.Dai.Bşk. Salih ÇAKIROĞLU (Üye)
- Özel Kalem Sekreteri Gülden BOSTAN (Raportör)

2- DSPACE Alt yapısı Güncellendi (5 yıl önce kurulumu yapılmış ancak işler hale getirilmemiş)

3- Açık Bilim Politikası Oluşturuldu Senato Onayına bu hafta sunulacak

4- Farkındalık Toplantıları Düzenleme kararı alındı

5- Açık Erişim Kurumsal Arşiv Sorumlusu Belirlendi

Niçin Açık Erişim?

- Bilimsel bilgiye erişimde yasal, ticari ve teknolojik engelleri kaldırır
- Bilim evrenseldir, bilgi paylaşıldıkça çoğalır ve değeri artar.
- Bilimsel literatüre hızlı erişimi sağlar, zaman ve kaynak israfını engeller. (İkilemeyi, tekrarı önler)
- Yazarların ve çalışmalarının görünürlüğünü artırır.
- Yeni araştırmalara ve işbirliklerine olanak sağlar.
- Atıf almak kolaylaşır.
- Ulusal ve Uluslararası alanlarda etkisini artırır.
- Daha iyi değerlendirme, daha iyi izleme, daha iyi araştırma yönetimi sağlar.
- Bulunduğu kuruma değer katar (Kurumun görünürlüğü ve bilinirliğini artırır, UA sıralamalarına katkı sağlar)
- Kütüphanenin ekonomisine katkı sağlar (Kendi yazarının yayınına erişim hakkı, klasik dergi aboneliklerine harcamalardan tasarruf)

Açık Erişim Nasıl Sağlanır?

- Green Open Access (Yeşil Yollu Açık Erişim)

Yazar, hakemli bir yayınının pdf vb. formatlı elektronik bir kopyasını kurumsal bir arşivde ya da konu arşivinde arşivler. Bundan sonra bu yayına herkes ücretsiz erişebilir. Kişisel arşivleme söz konusudur.

- Golden Open Access(Altın Yollu Açık Erişim)

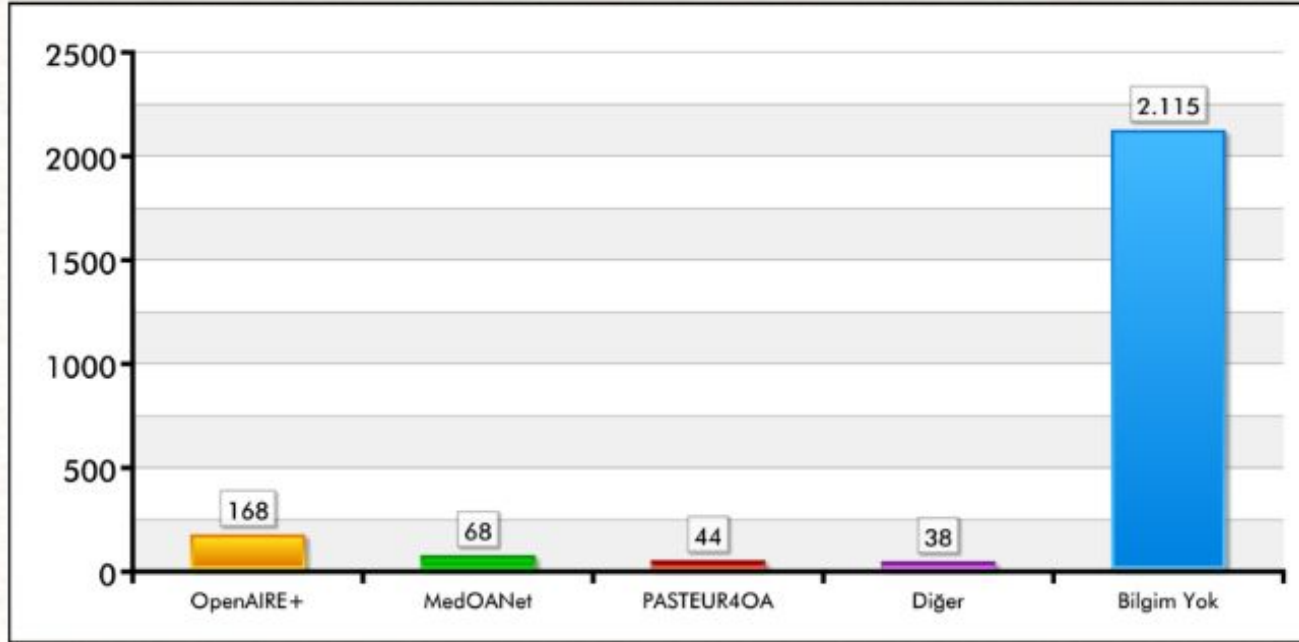
Yazarlar bilimsel eserlerini açık erişim dergilerde ya da monografi dizilerinde yayımlar. Bu yayınlara İnternet'e bağlı son kullanıcılar ücretsiz olarak erişebilirler. Telif hakkı genellikle yazarlarındır. Açık erişim yayınlar ücret ödenerek erişilen yayınlarla aynı süreçleri izler (örneğin, hakemlik), ama yayınların içeriğine açık erişim sağlar. Bir yayının kalitesiyle bu yayına erişim şekli arasında bir ilişki yoktur.

Kurumsal Açık Erişim Arşivi Neleri Kapsar?

- Tezler
- Bilimsel dergilerde Yayınlanmış makaleler (post-print)
- Yayınlanma aşamasında olan makaleler (pre-print)
- Konferans Bildirileri
- Seminer Metinleri
- alıştay Raporları
- Patent Belgeleri
- Proje alışmaları
- Kitaplar
- Kitap Bölümleri
- dll alıřmalar
- Teknik Notlar
- Açık Ders Materyalleri
- ...

Açık Erişim/ Tübitak Raporu

Avrupa Birliğinin açık erişim portalları hakkında bilginiz var mı?
Bilginiz olan portalları belirtiniz.

Diğer

DOAJ

Research Participant Portal

ResearchGate

SCOAP3

PUBMED

ETHOS

Eureka

Coststatistik

Eurodyce

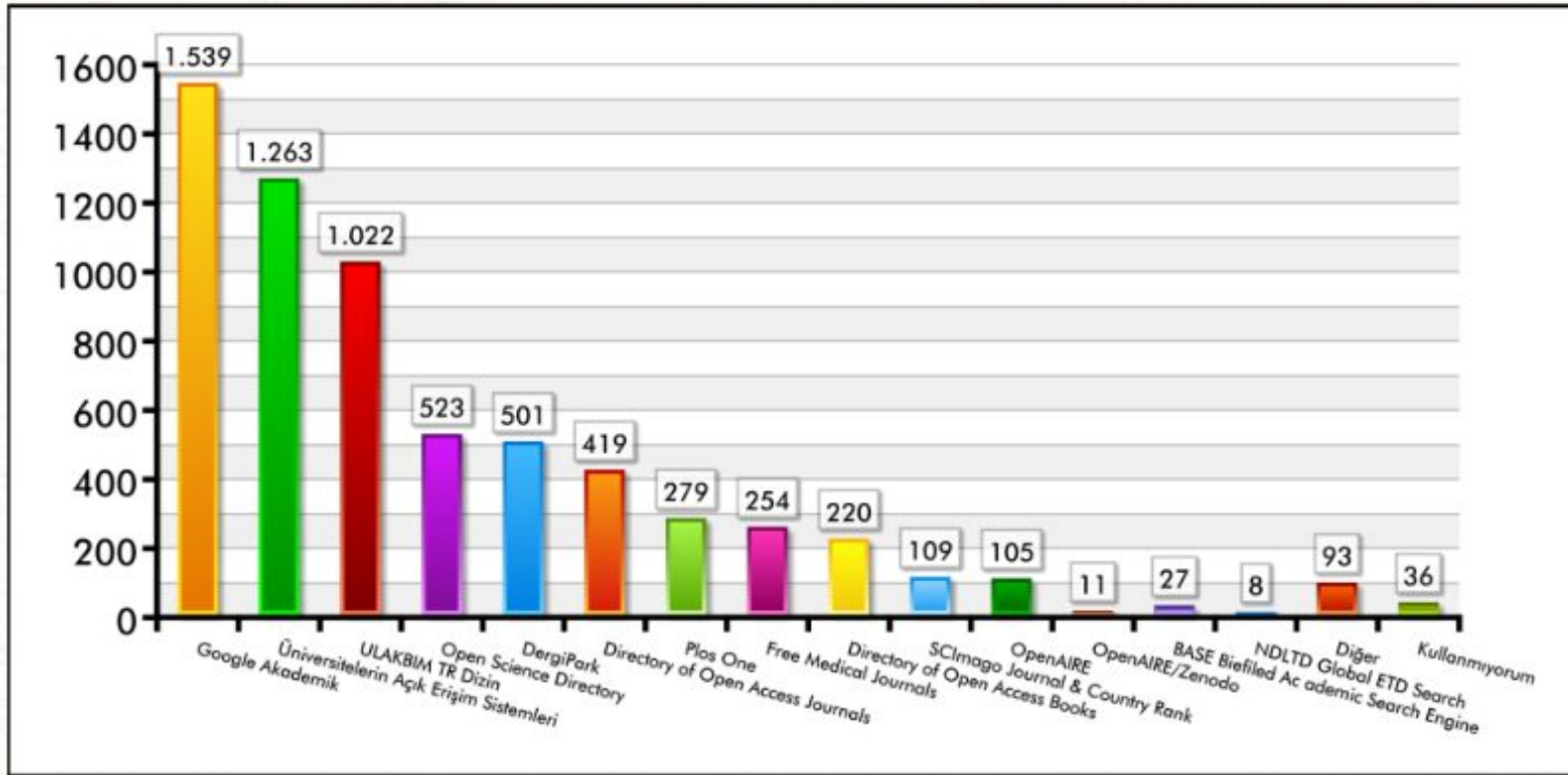
MIT

Ufuk 2020

CORDIS

Açık Erişim/ Tübitak Raporu

Kullanılan Açık Erişim Portalları

Diğer

ResearchGate
PubMed 15

Arxiv.org
AO Spine
DOAJ
YÖK Tezler
www.acikders.org.t

Academia

DOI- ORC-ID

DOI (Digital Object Identifier)

Elektronik ortamda yer alan kitap, makale, bildiri vb. tüm bilimsel yayınlar için verilen benzersiz numaralandırma ve erişim sistemidir. Yayınların dijital Plakası da denilebilir.

Yayının platformu değişse de DOI numarası bakidir.

ORC-ID (Open Researcher and Contributor ID)

orcid.org üzerinden ücretsiz olarak her araştırmacının alabileceği benzersiz araştırmacı tanımlayıcı numarasıdır(Araştırmacı Kimlik numarası da denilebilir)

İsim-Soyisim Benzerliği

Kadın araştırmacıların soyadı değişikliği

Alıntı yapılırken farklı yöntemler kullanılması (Yener, 2019) (Ramazan Yener, 2019) (R.Yener, 2019)

Bazı önemli dergilerde yayın yapabilme şartlarındandır. (Tübitak Ulakbim TR Dizinde indekslenen dergiler için de ORC-ID numarasına ihtiyaç duyulabilmektedir.)

Telif Hakkı- Üst Veri- DSPACE

Telif hakkı (copyright), bir kişi ya da kişilerin her türlü fikrî emeği ile meydana getirdiği bilgi, düşünce, sanat eseri ve ürününün kullanılması ve kopyalanması ile ilgili hukukten sağlanan haklardır.

Üst Veri

Bilgi kaynağını tanımlayan veri kümesi. Sayısal bilgilerin ve bilgi kaynaklarının bulunması, kimliklendirilmesi, kullanımı ve yönetimi ile ilgili yapılandırılmış tanımlayıcı bilgi.

DSpace:

Üniversiteler için Akademik/Kurumsal Arşiv Sistemi'dir. Açık erişim sistemleri, bağlı oldukları kurumun entelektüel birikimini uygun ortamlarda bir araya toplayan, saklayan, koruyan ve erişimini sağlayan hizmetler bütünüdür.

Sonuç

TÜBİTAK tarafından yürütülen veya desteklenen projelerden üretilen yayınlar ile araştırma verilerinin yönetimi, saklanması, arşivlenmesi, derlenmesi ve dijital korunması **TÜBİTAK Açık Bilim Politikasının** çerçevesini oluşturmaktadır.

Açık Bilim Politikasının kabulü ile Yeşil Yol Açık Erişim zorunluluğu benimsenmiş olup, politikanın 2019 yılında pilot programlarda, 2020 yılında ise tüm destek programlarında uygulanması uygun görülmüştür.

Kurulacak olan Açık Erişim Arşivi sayesinde bilimsel kaynaklara yalnızca erişim değil, kurum çatısı altında üretilen bu bilimsel kaynakların saklanması, depolanması ve gelecek nesillere aktarılması ile, kurumun gerek ulusal gerekse uluslararası alanda görünürlüğünü artırarak daha fazla tanınmasını ve bu vesile ile kurumun kimliğini sağlam temellere oturtarak kalitesini artırmasını sağlayacaktır.

ALT YAPI

“Bilimcilerin verilerini uygun ve etkili bir biçimde yönetmelerine yardımcı olacak alt yapı olmadan hiçbir veri paylaşım kültürü gelişemez.” Stefan Winkler-Nees, DFG

Kaynakça

- <https://www.budapestopenaccessinitiative.org/translations/turkish-translation>
- <https://libguides.iyte.edu.tr/orcid>
- <https://cabim.ulakbim.gov.tr/ulakbim-acik-erisim-faaliyetleri/>
- <http://acikerisim.org/>
- https://cabim.ulakbim.gov.tr/wp-content/uploads/sites/4/2016/04/AE_Bilimsel_yasam.pdf
- http://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/tubitak_acik_bilim_politikasi_190316.pdf
- <https://core.ac.uk/download/pdf/11881235.pdf>
- https://openscience.com/green-gold-gratis-and-libre-open-access-brief-overview-for-beginners/?utm_term=%23oa&utm_source=twitterfeed&utm_medium=twitter
- <https://www.doi.org/>
- <https://orcid.org/>
- http://openaccess.iyte.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11147/51/AcikBilimPolitikasi_Antetli.pdf?sequence=5&isAllowed=y

TEŞEKKÜRLER...

Öğr. Gör. Ramazan YENER

Yalova Üniversitesi

ramazan.yener@yalova.edu.tr

ORCID-ID : <https://orcid.org/0000-0002-3894-7406>